

รอยเท้านิเวศน์ (Ecological Footprint)

รอยเท้านิเวศน์ (Ecological Footprint) คือ การวัดผลกระทบของกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ โดยคำนวณจากปริมาณการบริโภค และปริมาณขยะที่เกิดขึ้น แล้วเทียบกับอัตราการฟื้นฟูระบบนิเวศน์ ทั้งนี้ เนื่องจากในช่วงนี้ปริมาณทรัพยากรมนุษย์เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว หากมีการบริหารจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ดีพออาจเกิดปัญหาขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติได้

รอยเท้านิเวศน์นำมาใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2539 โดยนักวางแผนชุมชนมหาวิทยาลัยบริติชโคลัมเบีย ประเทศแคนาดา การวัดรอยเท้านิเวศน์อาศัยความคิดที่ว่าสิ่งมีชีวิตทุกชนิดจำเป็นต้องบริโภคทรัพยากรจากระบบนิเวศน์เพื่อการดำรงชีวิต โดยรอยเท้าขนาดใหญ่หมายถึงการบริโภคทรัพยากรมากกว่ารอยเท้าเล็ก ค่าที่ได้จากการศึกษามีหน่วยพื้นโลกทั้งไบโเฮคเตอร์ (gha/คน)

ในปี พ.ศ. 2555 กองทุนป่าสัตว์โลก (WWF), สมาคมสัตววิทยาแห่งลอนดอน (Zoological Society of London) และ เครือข่ายรอยเท้านิเวศน์โลก (Global Footprint Network) ได้ทำรายงาน Living Planet ซึ่งรวบรวมรอยเท้านิเวศน์ทั่วโลก พบว่าความต้องการทรัพยากรธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2539 นอกจากนี้ในปัจจุบันมนุษย์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่า 1.5 เท่าของการฟื้นฟูทรัพยากรของโลกและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยทำนายว่าในปี พ.ศ. 2573 หากยังไม่สามารถหาทางแก้ปัญหานี้ได้มนุษย์จะต้องการทรัพยากรธรรมชาติเท่ากับโลก 2 ไบหรือ 2 เท่าจากที่ควรจะเป็น

ในภูมิภาคเอเชียพบว่ารอยเท้านิเวศน์มีค่าเท่ากับ 1.63/คน ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่าการฟื้นฟูของระบบนิเวศน์ที่มีค่าเท่ากับ 0.86 gha/คน ซึ่งหมายความว่ามีการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปกว่าอัตราการฟื้นฟูของธรรมชาติถึง 2 เท่า โดยยกตัวอย่างประเทศสิงคโปร์ถึงแม้ว่าจะเป็นประเทศที่มีการบริหารจัดการที่ดี แต่จากการขยายตัวเมืองและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรที่รวดเร็วจึงจำเป็นต้องบริโภคทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหากนำรอยเท้านิเวศน์ของประชากรสิงคโปร์ 1 คนเทียบกับประชากรชาวแอฟริกัน 1 คนพบว่ารอยเท้านิเวศน์ของชาวสิงคโปร์มีขนาดใหญ่กว่าถึง 33 เท่า

ที่มา:

<http://www.aseangreenhub.in.th/envinat-ac/th/islandsection/173-island-7>

http://www.onep.go.th/library/index.php?option=com_content&view=article&id=50:ecologica-l-footprint&catid=22:2012-03-12-02-54-55&Itemid=31

<http://www.tei.or.th/news/index-newstokhow-01.html>